Km. 0

Art Jove: pràctiques i representacions

Jornades de formació
10, 11, i 12 de desembre
de 2008

Sala d'Art Jove
de la Secretaria de Joventut

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Social i Ciutadania
Secretaria de Joventut

agència catalana
de la joventut

La joventut en l'imaginari social i el mite del jove creatiu

Andrés Hispano //
Carles Guerra / Mery Cuesta / Lluís Cerveró

L'art com a eina pedagògica. Formes d'intervenció i comunicació social

Javier Rodrigo //
LaFundició / Units pel flow / Montserrat Cortadellas

Les relacions entre l'«emprenentatge» i la creació emergent

Jaron Rowan //
Manuela Villa / Proyecto Lunar / Tere Badia

La Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya ha apostat des de sempre pel suport a la creació artística juvenil, des d'un punt de vista diàfan, prenent en consideració la complexitat de les pràctiques artístiques actuals i la del context cultural i social on aquestes s'insereixen. D'aquesta manera, des de la Sala d'Art Jove es porta a terme, actualment, un treball de suport a l'art emergent que considera aspectes relacionats amb el vessant laboral dels artistes, aspectes educatius, de treball amb grups de joves i centres de formació, i aspectes que concerneixen tant a la producció, la distribució com a la promoció dels projectes.

Amb les jornades **Km. 0. Art Jove: Pràctiques i representacions** procurem generar un marc de reflexió a l'entorn de les diferents implicacions que té aquesta manera d'entendre i de gestionar la creació emergent, amb la voluntat d'encetar un debat on conflueixin diferents maneres d'entendre l'art des de la perspectiva juvenil. Estic convençut que al llarg de les sessions s'establirà un diàleg divers, ric i productiu. Els ponents i projectes que s'hi presenten en són el millor aval.

Eugeni Villalbí i Godes
Secretari de Joventut

Km 0. Art Jove: pràctiques i representacions planteja un espai de debat a l'entorn de les manifestacions culturals que es desenvolupen en correspondència amb la joventut, així com de les pràctiques artístiques que des dels espais culturals s'identifiquen amb l'etiqueta d'"emergents". Les anomenades estètiques de la joventut i la seva difuminació social, els mites a l'entorn del jove creatiu, la promoció de la creació emergent, la formació dels artistes i el desenvolupament de projectes que interrelacionen l'educació amb la creació són alguns aspectes que, si bé són ben presents a la nostra societat per mitjà de representacions, valors i llegendes, així com de pràctiques, polítiques i economies específiques, alhora es tracta de qüestions que ben sovint s'ometen en el debat sobre l'art i la cultura.

El propòsit de les primeres jornades de formació que desenvolupem a la **Sala d'Art Jove** és, per tant, obrir noves perspectives per al debat i donar peu a la presentació de nous plantejaments pràctics que impliquen tant el treball d'artistes, educadors, gestors, investigadors, agents de les indústries culturals, com de tècnics i polítics de l'administració pública.
Km 0. Art jove: pràctiques i representacions es planteja com un punt de trobada per a la suma i el debat entre tots aquests punts de vista, el qual s'articularà per mitjà del desenvolupament interdependent de diferents blocs de treball que han estat concebuts amb la col·laboració de diferents especialistes: **Andrés Hispano**, realitzador audiovisual i comissari independent; **Javier Rodrigo**, educador i investigador, i **Jaron Rowan**, investigador cultural i membre d'YProductions.

Programa de les jornades

La joventut en l'imaginari social i el mite del jove creatiu

Coordinació: Andrés Hispano

Malgrat el seu prestigi poètic, la joventut no és un valor en ell mateix. Sovint, de fet, constitueix un problema, per la qual cosa evidencia la falta d'esperiència i l'autoprotecció del mateix jove, emmarcada en la cultura occidental per una coqueteria que adopta freqüentment caràcter victimista i autodestructiu.
Si la figura de l'artista arrossega el mite romàntic del melangiós abstret, l'arquetip d'adolescent que va esclatar a la postguerra, el «rebel sense causa», va suposar un descobriment rendible del fet que per al jove la seva condició és desgraciada.

Amb el primer bloc de treball de les jornades ens proposem revisar aquest binomi, art i joventut, des dels abusos, les paradoxes i les contradiccions que comporta. El binomi jove-artista, que a priori promet tant, constitueix, tot i amb això, un territori relliscós, sembrat de sospites i estrelles fugaces.

Dimecres 10/12/08

09.30 h
Benvinguda a càrrec de Julià Fernández, director de l'Agència Catalana de la Joventut

Introducció general de les jornades, a càrrec d'Oriol Fontdevila i Txuma Sánchez, membres de l'equip gestor de la Sala d'Art Jove

10.00 h
Presentació del primer bloc de treball. La manera com l'art retrata la joventut o se serveix d'aquest concepte. Jove i a sobre artista!
Andrés Hispano, realitzador audiovisual i comissari independent

12.00 h
Encara no sé què és la joventut
Carles Guerra, artista, crític d'art i comissari independent

A final dels anys noranta vaig dedicar una bona part dels meus projectes com a artista a pensar sobre les imatges de la joventut, com també vaig escriure sobre el fenomen de l'estètica de clubs. Em vaig obsessionar amb les polítiques urbanes al voltant d'esdeveniments com el Sónar i vaig entrevistar artistes com Dan Graham preguntant per què s'havia interessat tant per la idea de joventut. Però encara no sé què és la joventut. Dan Graham em va respondre que si ell s'havia interessat per les estètiques joves va ser perquè mai no va tenir cotxe ni tampoc va ser prou simpàtic com per sortir amb noies. La seva fascinació per la joventut venia, precisament, del fet que mai no va poder experimentar-la.

15.30 h
«Caída y auge de Antxon Amorrortu». Una exploració crítica dels recursos en l'escena cultural actual
Mery Cuesta, crítica d'art i comissària independent

És la tasca de l'artista jove o emergent combatre els models existents i rellevar-los? Reflexions sobre el panorama de professionalització que es planteja l'artista jove a partir de la visió «canalla» del còmic «Caída y auge de Antxon Amorrortu». Una exploració crítica dels espais i recursos que es brinden a l'artista jove dins de l'escena cultural actual.

17.00 h
Visions sobre la joventut en els nous formats audiovisuals
Lluís Cerveró, realitzador audiovisual

A través d'una sèrie de visionats s'exposaran noves representacions sobre la joventut, en especial les vistes a través de la TV i Internet, en videoclips i nous formats audiovisuals.

Dimecres 10/12/08

L'art com a eina pedagògica. Formes d'intervenció i comunicació social

Coordinació: Javier Rodrigo

On comença la política social i on comença la cultural? Quins camps d'acció conjunta hi ha? Les pedagogies crítiques ens poden ajudar a resituar aquesta problemàtica, amb la comprensió de la pedagogia com un espai de producció cultural, així com amb l'anàlisi de la producció cultural a partir d'unes pressuposicions que van més enllà dels sistemes clàssics augurats amb la figura de l'artista-productor i el sistema de l'art.

La proposta del segon bloc de treball es destina a l'anàlisi de les interrelacions i les hibridacions que es produeixen a l'entorn de les dues dimensions que pot prendre aquest treball: per una banda, amb les produccions de projectes artístics col·laboratius i que posen èmfasi en el seu caràcter educatiu; per l'altra, amb projectes que, amb el punt de partida en la societat civil i els processos de democràcia participativa o l'associacionisme, intenten involucrar nous mitjans de producció cultural en les seves pràctiques d'educació social. A partir d'aquesta conjuntura serà necessari, també, entendre on situem les polítiques juvenils al respecte de les polítiques culturals, així com què volem dir quan treballem amb col·lectius o grups de persones que anomenem joves.

Dijous
11/12/08

10.00 h
Presentació del segon bloc de treball.
Polítiques culturals, polítiques juvenils i pedagogies crítiques: reptes i expansions del treball de pedagogies col·lectives en el sector cultural
Javier Rodrigo, investigador i educador de l'art

12.00 h
Cultura juvenil i espai públic en projectes pedagògics
LaFundició. Cooperativa educativa

Recorregut per diferents projectes de LaFundició sobre el concepte de participació, autogestió i educació en democràcia, com és el projecte «Projecte3», projectes crítics de comissariat col·laboratiu en instituts i espais cooperatius com «Zona Intrusa 2», o bé projectes de camp amb escoles i comunitats com «Open-Roulotte», al CEIP Martinet de Ripollet.

15.30 h
«Units pel flow».
Projecte participatiu de joves
Kasal de Joves de Roquetes

«Units pel flow» és un projecte que focalitza l'interès en la professionalització i la capacitació de joves llatins per mitjà de diferents disciplines expressives com són la música, el vídeo, el teatre i la dansa. Impulsat pel Kasal de Joves de Roquetes, aquest projecte es desenvolupa des de l'any 2005 i combina les pràctiques educatives, la convivència i la no-violència.

17.00 h
«Estratègies de coneixement».
Un recorregut artisticopedagògic
Montse Cortadellas, artista i assessora pedagògica

Amb «Estratègies de coneixement», Montserrat Cortadellas ha desenvolupat un seguit de projectes de cultura visual pedagògics amb col·lectius, per mitjà de processos de creació analiticocrítics a l'entorn de la realitat més propera

Dijous 11/12/08

Les relacions entre l'«emprenentatge» i la creació emergent

Coordinació: Jaron Rowan

Durant els últims anys s'ha gestat un canvi d'enfocament pel que fa a les maneres de percebre la vida econòmica de la o del productor cultural Les institucions culturals entenien que la cultura no podia ser lucrativa ni sostenible. Per això es destinaven ajudes a fons perdut en forma de beques, subvencions, etc., per contribuir en el seu desenvolupament.
Aquesta situació ha canviat i de manera creixent es combinen aquestes ajudes amb crèdits o d'altres paquets financers destinats a promoure una actitud més empresarial per part dels treballadors en cultura.
El sector cultural, que vol sortir d'una situació d'extrema precarietat, ha anat buscant maneres diferents d'operar, algunes de les quals han apropat les i els productors culturals a models de caràcter empresarial. En aquesta conjuntura apareixerà la figura de l'emprenedor cultural, una nova identitat laboral que sembla adquirir importància en l'imaginari col·lectiu.
Amb el tercer bloc de treball de les jornades discutirem aquesta nova realitat, amb l'observació del paper que hi poden jugar les institucions, el sector privat i les iniciatives promogudes pels mateixos agents culturals a l'hora de configurar aquesta nova identitat laboral.

Divendres 12/12/08

10.00 h
Presentació del tercer bloc de treball.
El futur laboral de les i els productors culturals: derives i «emprenentatge»
Jaron Rowan, investigador cultural i membre d'YProductions

12.00 h
Proyecto Lunar
José de la Rosa, coordinador de Proyecto Lunar a Sevilla. «Consejería de innovación ciencia y empresa. Junta de Andalucía»

Proyecto Lunar és un programa integral de suport a emprenedors creativoculturals i alhora model d'innovació del partenariat, concebut i dissenyant per aportar solucions d'èxit als emprenedors andalusos.

15.30 h
Resistència o col·laboració?
Tere Badia, productora, assessora i investigadora cultural

En les relacions entre artistes i empresa sorgeix com a constant un debat a l'entorn de la capacitat crítica dels artistes quan treballen en els nuclis durs de les empreses, així com a l'entorn de quins són, al cap i a la fi, els àmbits més efectius per a quells artistes que volen treballar més enllà de la creació d'un artefacte artístic. Aquest debat deriva finalment en tractar sobre quines són les actituds de l'artista i les seves responsabilitats a l'hora de deixar l'entorn protegit que ofereix el finançament públic.

17.00 h
Experiències alternatives de gestió sociocultural en el marc de la institució
Manuela Villa, periodista i coordinadora de continguts de Matadero, Madrid

Com es viu un model d'empresa cultural innovadora des de dins i com es percep des de la institució. De l'eina d'agitació cultural Ladinamo a l'organització del macroesdeveniment cultural «La noche en blanco» i la programació del gran contenidor cultural Matadero Madrid. El paper de les ajudes i subvencions institucionals en l'activació del teixit cultural de la ciutat. És possible traslladar al cor de la institució els models d'innovació propis de les experiències «alternatives» de gestió sociocultural? El plec com a estratègia de supervivència en un model cultural cada vegada més llis, o com menjar sense renunciar als teus principis.

19.00 h
Cloenda

Divendres 12/12/08

Ponents

Andrés Hispano és realitzador audiovisual, comissari, pintor i il·lustrador. Col·labora habitualment en el suplement «Cultura/s» de La Vanguardia. Ha publicat «David Lynch. Claroscuro americano» (1998) i ha dirigit programes de TV com «Boing Boing Buda» (BTV) o «Baixa Fidelitat» (XTVL).

Carles Guerra és artista, crític d'art i comissari independent. Ha estudiat a la Universitat de Barcelona i a The New School for Social Research de Nova York. Des que, el 1996, va rebre una beca Fullbright va passar a formar part del grup d'estudis sobre televisualitat del Media Studies Program de la New School (Nova York). Ha estat comissari de «Art & Language in Practice» (Fundació Antoni Tàpies, 1999) i de «Deixar de fer una exposició».

Mery Cuesta (1975) és crítica d'art i comissària independent. És col·laboradora habitual del suplement «Cultura/s» de La Vanguardia entre d'altres mitjans. Els seus projectes de comissariat es caracteritzen per desenvolupar-se fora del format expositiu convencional i tractar qüestions relatives a la cultura popular i la dissecció crítica dels mecanismes de funcionament de l'art contemporani.

Lluís Cerveró (Valencia 1974) és realitzador audiovisual. Els seus primers treballs són en súper-8, petites pel·lícules estructuralistes on hi predomina el ritme i el color. D'aquí passa a experimentar amb el «video scratch» i els muntatges d'apropiació. Després d'estudiar cinema completa el seu curtmetratge en 35 mm, «Taxidèrmia», on aprofundeix en l'abstracció i el cinema conceptual. L'any 2000 es trasllada a Barcelona, on viu actualment. Combina treballs comercials en música i publicitat amb projectes més personals.

Javier Rodrigo és investigador i educador de l'art. Treballa les polítiques culturals i pedagògiques en relació a les xarxes, les institucions culturals i el treball col·laboratiu. És membre de l'Associació per a Joves Teb i de la Xarxa Artibarri.

LaFundició és una cooperativa educativa que treballa des de l'any 1999 la participació juvenil, l'edició i producció independent de projectes de cultura visual, gestió cultural alternativa i col·laboracions amb les diverses branques de les polítiques juvenils. Entre els seus projectes figura el desenvolupament de parcs participatius amb joves, investigacions sobre la identitat juvenil i les seves múltiples capes.

Kasal de Joves de Roquetes és una organització sense ànim de lucre. Actualment és un grup de joves del barri els interessats a portar a terme aquesta associació, que té com a filosofia i com a objectius fomentar en els joves del barri la participació, des d'unes línies de treball marcades per l'autogestió, l'autoorganització, la interculturalitat i l'esforç i treball col·lectiu.

Montse Cortadellas és artista i assessora pedagògica. Actualment du a terme dues línies de treball dins el camp de la pedagogia i de les arts visuals. D'una banda, és assessora de mestres i educadora de l'àrea d'educació artística, visual i plàstica, d'educació infantil i primària. De l'altra, com a artista, desenvolupa el cicle «Estratègies de Coneixement», un projecte artisticopedagògic que realitza des de l'any 1999 amb diversos col·lectius, en bona part aliens al sector de l'art contemporani.

Jaron Rowan és investigador cultural i membre d'YProductions, productora dedicada a la recerca, producció i formació cultural.

Proyecto Lunar és un model d'innovació concebut i dissenyat per aportar solucions als emprenedors de la industria cultural d'Andalusia. Promogut per la Consellaria de Innovació, Ciència i Empresa de la Junta de Andalucía, el projecte pretén explotar el potencial de la creativitat, l'empresa i els emprenedors andalusos amb l'afany de convertir-los en un referent internacional. El model ha estat dissenyat per ajudar a revitalitzar i consolidar els sectors amb els que compta la indústria cultural, establint així una connexió entre els professionals, les entitats públiques i privades, i les zones des on s'actua.

Tere Badia és productora, assessora i investigadora cultural, historiadora de l'art i màster en sociologia del IN3. De forma independent, assessora a xarxes i col·lectius artístics en processos organitzatius. Ha realitzat diversos estudis analítics i manuals de cooperació en l'àmbit de la cultura i de la R+D+i per a les arts visuals. Va treballar cinc anys en el sector de la comunicació multimèdia en Karlsruhe (Alemanya). Ha comissariat exposicions i projectes d'art contemporani i nous mitjans. Ha impartit cursos, conferències i seminaris en organitzacions internacionals (Consell d'Europa, UNESCO) i institucions públiques nacionals. Actualment coordina la primera edició a Catalunya del programa Disonancias de relacions entre artistes i departaments d'I+D+i d'empreses.

Manuela Villa és coordinadora de continguts de Matadero Madrid. Ha treballat com a assessora de suport a la creació a la Área de Las Artes de l'Ajuntament de Madrid, des on ha exercit de responsable de continguts i coordinadora general de «La noche en blanco», els anys 2008 i 2007. És autora del llibre «Arte Emergente en España» (2007), és col·laboradora habitual de mitjans com El País o Vanity Fair i ha estat responsable, de 2003 a 2006, dels continguts d'art del suplement «EP3» de El País. És llicenciada en Sociologia per The London School of Economics i Màster en Periodisme per El País i la Universidad Autónoma de Madrid. Des de 2001 és membre fundador de l'eina d'intervenció cultural Ladinamo, i de 2004 a 2006 va dirigir la programació cultural d'aquest espai al barri mardileny de Lavapiés.

Links

Secretaria de Joventut. Sala d'Art Jove:
www.gencat.cat/joventut/salartjove
www.jove.cat

Caida y auge de Antxon Amorrortu:
www.myspace.com/antxonamorrortu

Associació per a joves Teb:
www.teb.ravalnet.org

Artibarri:
www.artibarri.org

LaFundició:
www.lafundicio.net

Estratègies de Coneixement:
www.comissariat.cat/mcb/index.html

Kasal de Joves de Roquetes:
www.myspace.com/kasaljovesderoquetes
www.kasalroquetes.org

YProductions:
www.ypsite.net

Matadero Madrid:
www.mataderomadrid.com

Ladinamo:
www.ladinamo.org

Proyecto Lunar:
www.proyectolunar.com

Disonancias:
www.disonancias.com

Espai de documentació

Km. 0. Art Jove: Pràctiques i representacions es complementa amb un espai de documentació on es podrà consultar material documental a l'entorn de les diferents temàtiques que es tractaran, així com informació a l'entorn dels projectes que es presentaran amb les jornades.

L'espai de documentació es podrà visitar a la **Sala d'Art Jove** de dilluns a divendres, de 10 a 19 h, **fins el 19 de desembre de 2008**.

Informació general

Inscripció gratuïta
Places limitades a l'aforament de la sala.
S'entregarà certificat d'assistència a les jornades expedit per la Secretaria de Joventut.

Inscripció:
www.gencat.cat/joventut/salartjove

Sala d'Art Jove
Secretaria de Joventut
Carrer Calàbria, 147. 08015 Barcelona
Tel. 93 483 83 61
Metro línia 1, Rocafort, i línia 5, Entença
artjove.dasc@gencat.cat

Km. 0 Art Jove: Pràctiques i representacions és una producció de la Sala d'Art Jove de la Secretaria de Joventut.

Ideació i coordinació general:
Secretaria de Joventut
Equip de gestió de la Sala d'Art Jove
Oriol Fontdevila i Experimentem amb l'Art
[Txuma Sánchez i Víctor Lobo]

Ideació i coordinació dels blocs de treball:
Andrés Hispano, Javier Rodrigo i Jaron Rowan

Coordinació tècnica:
Jordi Antas

Resum de Programa

La joventut en l'imaginari social i el mite del jove creatiu

09.30 h
Benvinguda a càrrec de Julià Fernández.
Introducció general de les jornades, a càrrec d'Oriol Fontdevila i Txuma Sánchez

10.00 h
Presentació del primer bloc de treball.
La manera com l'art retrata la joventut o se serveix d'aquest concepte. Jove i a sobre artista!
Andrés Hispano

12.00 h
Encara no sé què és la joventut
Carles Guerra

15.30 h
«Caida y auge de Antxon Amorrortu». Una exploració crítica dels recursos en l'escena cultural actual
Mery Cuesta

17.00 h
Visions sobre la joventut en els nous formats audiovisuals
Lluís Cerveró

Dimecres 10/12/08

L'art com a eina pedagògica. Formes d'intervenció i comunicació social

10.00 h
Presentació del segon bloc de treball.
Polítiques culturals, polítiques juvenils i pedagogies crítiques: reptes i expansions del treball de pedagogies col·lectives en el sector cultural
Javier Rodrigo

12.00 h
Cultura juvenil i espai public en projectes pedagògics
LaFundició. Cooperativa educativa

15.30 h
«Units pel flow». Projecte participatiu de joves
Kasal de Joves de Roquetes

17.00 h
«Estratègies de Coneixement». Un recorregut artísticopedagògic
Montse Cortadellas

Dijous 11/12/08

Les relacions entre l'«emprenentatge» i la creació emergent

10.00 h
Presentació del tercer bloc de treball.
El futur laboral de les i els productors culturals: derives i «emprenentatge»
Jaron Rowan

12.00 h
Proyecto Lunar
José de la Rosa

15.30 h
Resistència o col·laboració?
Tere Badia

17.00 h
Experiències alternatives de gestió sociocultural en el marc de la institució
Manuela Villa

19.00 h
Cloenda

Divendres 12/12/08